

Fiskeriepoken på Venø – gennem 1900-tallet ved et slidsomt folkefærd på Limfjords vande

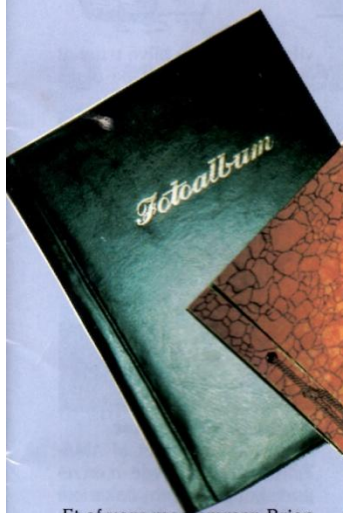
**Venø fisker lossere sild ved Humlum havn.
Eneste nulevende herved er Brian Olesen, mærket øverst th.**

Ligesom blæsten går frisk over Limfjordens vande, var dets vande omkring Venø og i Nissum Bredning gode fiskefarvande for mange fiskefamilier på Venø, som ved mange år gennem 1900-tallet beskæftigede sig med fiskeri i de farvande, som da var rigt besat af forskellige fiskearter som sild, fladfisk og ål.

Desværre, så blev Chiminova ved Thyborøn, undergang for fiskebestanden i Limfjorden, fortæller Brian Olesen i en artikel "Fra det gamle fotoalbum" til AMATØRFISKEREN, hvor han nu er eneste overlevende på det viste billede af ene fiskere fra Venø, som her lossere sild ved Humlum havn.

Herunder:

2 artikler ved AMATØRFISKEREN af Brian Olesen, samt skitse for garnopsætning i Vesterbredning 1943, hvor viste navn og stregmarkering beretter for et garnopsætning, fremkommen ved lodtrækning.

Fra det gamle fotoalbum

Et af vore medlemmer, Brian Olesen, Fredericia, har haft det gamle fotoalbum fremme, og det har så medført, at AMATØRFISKEREN har modtaget en serie spændende, gamle fotografier fra Vesterbredning, der ligger mellem Oddesund og Thyborøn.

Brian Olesens far var bundgarnsfisker i området, og Brian fortæller, at der i fyrrene var ca. 80 garn i brug - i dag vel kun 3-4 stykker, hvis der overhovedet er nogle.

Dengang måtte hver fisker have et bundgarn, og der blev hvert år trukket lod om fangstpladserne.

En fisker kunne med sit bundgarn og lidt hjælp fra åluser om efteråret brodføde en familie på fire, men i halvtredserne gik det stærkt tilbage med fiskeriet - godt hjulpet af Cherminova, skriver Brian Olesen.

Han har også sendt en skitse, tegnet med blyant over pladserne. Det var en sådan skitse, som M. Olsen fra Venø lavede hvert år. Den medsendte skitse er fra 1943 og har 72 navne på fiskere, der havde en fangstplads.

Mange vil sikkert genkende navnene på en del af de mange fiskere, som mest er fra Glyngøre, Tomboghuse, Jegindø, Oddesund, Humlum og Venø, skriver Brian Olesen. - et interessant stykke fiskerihistorie, som burde ende i det lokalhistoriske arkiv, eller hvad der nu findes af institutioner, der tager sig af bevaring af den slags.

Billedet, som bringes i dette

nummer af AMATØRFISKEREN, fortæller noget om aktivitet og travlhed. Det har åbenbart givet godt i sildegarnene den dag. Det er A. Borbjerg, Venø, der får lossat sild i Humlum. Sildekas-

serne - af træ naturligvis - er parate til at modtage fangsten. Et hårdt slid for dem, der tager fat, og sikkert en oplevelse også for dem, der med hænderne i siden betragter det arbejdende folk med sildeskel over det hele. Brian Olesen har selv prøvet det hårde slid med at losse sild, men den dag billedet blev taget, var det naboen, der tog fat.

I baggrunden ses en bygning, der rummer Struer Fiskesalg.

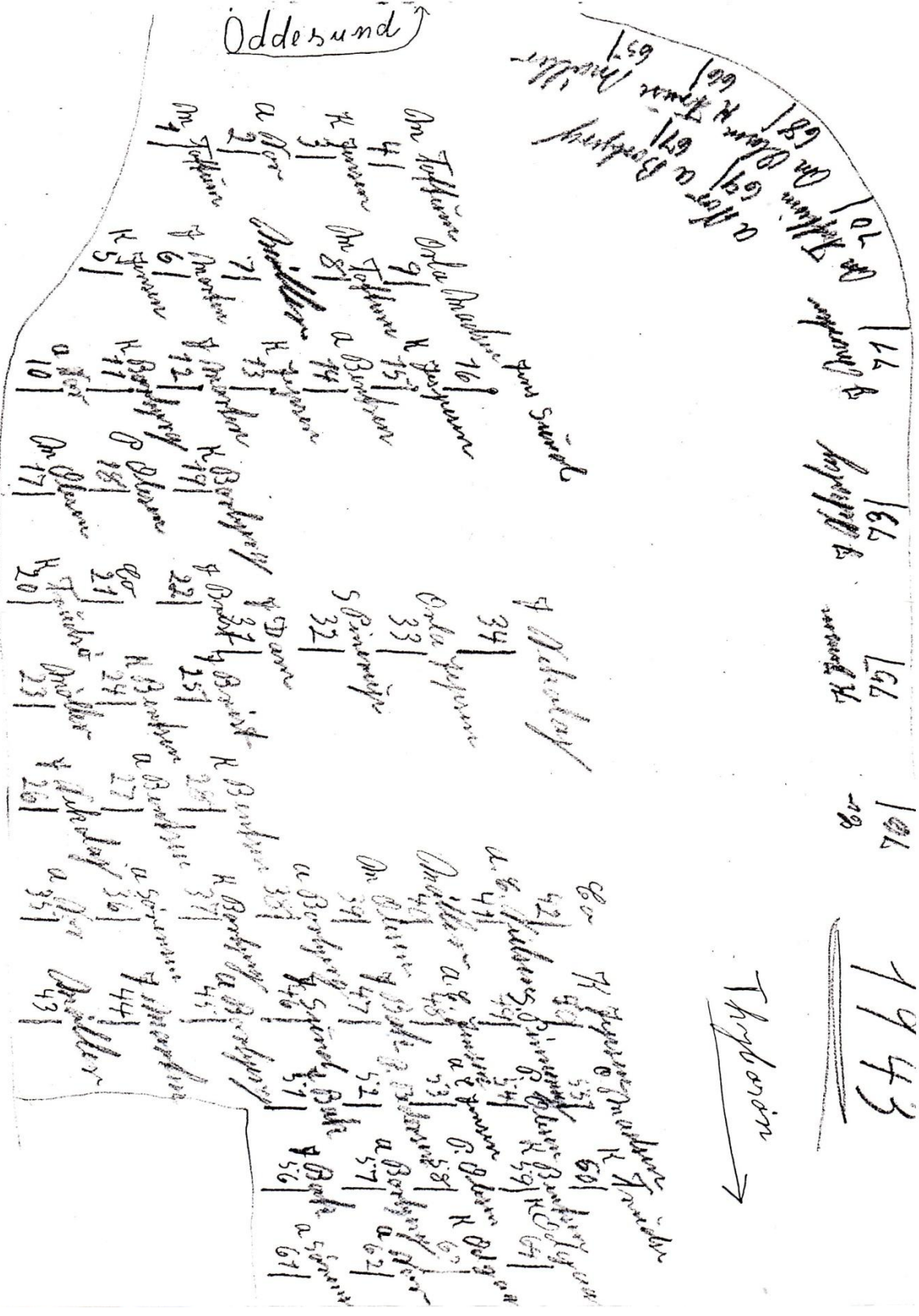
Det var tre fiskehandlere i Struer, der havde dannet et andelsselskab, så de ikke skulle slås om priserne.

I senere numre af AMATØRFISKEREN har vi flere gamle foto fra Brian Olesens fotoalbum. Og ligger du inde med billeder fra tidligere tiders fiskeri, så send dem meget gerne til redaktionen. Du skal nok få dem alle tilbage i god behold.

Hen-

Oddesund

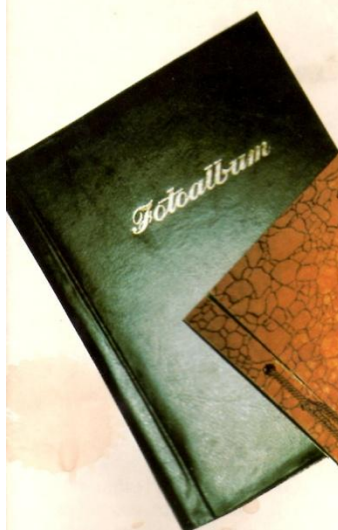

Mr. Toffersen 67
 Mr. Sørensen 68
 Mr. Andersen 69
 Mr. Christensen 70
 Mr. Petersen 71
 Mr. Madsen 72
 Mr. Olsen 73
 Mr. Nielsen 74
 Mr. Thomsen 75
 Mr. Jacobsen 76
 Mr. Johansen 77
 Mr. Hansen 78
 Mr. Knudsen 79
 Mr. Rasmussen 80
 Mr. Larsen 81
 Mr. Mortensen 82
 Mr. Kristensen 83
 Mr. Møller 84

116
 166
 196
 200

1943

Thyborøn →

Fra det gamle fotoalbum

Kaffepause under Ålestangning

Fra et af Dansk Amatørfiskerforenings medlemmer, Brian Olesen, Fredericia, har redaktionen modtaget flere interessante gamle fotos, og her ved vintertide er det ganske interessant at kikke på et foto fra dengang man brugte vintrene til at tage ud og stangede ål fra isen. Det var en meget anvendt form for fiskeri, specielt i krigsårenes strenge vintré, men der var også isvintre både før og efter anden verdenskrig, og vi ved fra mange danske fjorde, hvordan ålestangerne kom cyklende langvejs fra med ålejernet bundet til cykelstellet, en kasse bag på bagagebæren til fangsten, og en pose med termokanden og et

par ostemadder. Måske var det kaffe brygget på Richs eller Danmarks, måske var det bare kaffeerstatning brygget på brændt byg, men under alle omstændigheder en kærkommen »opmuntring« under ålestangningen. Ålestangningen var dengang ikke bare en »sport«, det var faktisk et spørgsmål og mad på bordet.

Det gamle foto som Brian Olesen har sendt, er taget på Venø Bugt under netop en kaffepausen, og selvom det er et gammelt foto, og selvom det ikke er det mest knivskarpe, vi har bragt i AMATØRFISKEREN, så fortæller det alligevel om en svunden tid, et stykke amatørisker-

historie, som mange husker og måske også selv har prøvet.

Det andet foto, som også kommer fra Brian, har også noget med ål at gøre. Her er fangsten netop kommet i land, eller et par hyttefade er blevet tømt, og nu er man så i fuld gang med sorteringen efter størrelse. De små ål var mest anvendt til karry eller peberål, men de kunne naturligvis også steges. Det var dog nok mest mellemstørrelserne (op til 200-400 gram) der blev brugt til den specialitet. Så var der store ål, der ofte blev eksporteret eller anvendt til røgede ål, og store ål kunne være et vidt begreb - 800 gram op til et par kg, og netop i de ålrigge egne af landet var der i øvrigt

mange forskellige måder at fortære ålen på. Ålesuppe, saltål, ål i gele, ål i tykke skiver, ja selv noget så ejendommeligt som rullepølse af de store ål, var en specialitet i nogle dele af landet bl.a. på Stevns.

Det der gør det gamle foto med ålesorteringen særlig interessant er, at indsenderen også har navne på personerne. Det er M. Olesen og fiskehandler V. Mehlsen, der er blevet afbrudt af fotografen midt i deres arbejde. Og arbejdet - det foregår i Struer, som det fremgår af det gamle foto var der betydeligt flere fiskerbåde i Struer dengang, end tilfældet er i dag.

Hen-

Jagt på skarven øges i Tyskland

I den tyske delstat Niedersachsen indføres i nærmeste fremtid jagttid på skarven. Det sker efter at skarven har formået sig så voldsomt, at den nu udgør en trussel for fiskeribestanden.

Ikke alene spiser den øgede skarvbestand mange fisk, men også mange fisk bliver skambidte af fuglene. Bestanden af skarver i delstaten er opgjort til over 1800 ynglende par og over 5000 fugle i alt.

I forvejen er der jagttider på skarven i Mecklenburg-Vorpommern - området langs Østersø-kysten i den gamle DDR - og i Bayern.

Kort levnedbeskrivelse for Brian Olesen og hans forældre

Brian er tredje og yngste barn, født og opvokset ved fiskefamilie Ester og Marinus Olesen, Venø. Hans to ældre søskende var Anker og Emma, som nu begge er døde.

Det var derfor selvfølge, at han under opvækst og udenfor skoletid, ligesom andre jævnaldrende ved fiskefamilier, måtte gøre nytte ved forefaldende arbejde ved såvel fiskeri, samt garnpleje i redskabshuse, eller bøde garn på udelagte tørre pladser, omkring Venøby.

Ved de mange fiskefamilier på Venø, forekom familierne i Venøby og Venø kirkeby, alle ved nære familiære tilknytningsforhold som havde stor betydning for godt samarbejde ved det slidsomme fiskeri, som forekom ved dette fjordfiskeri.

Brian er født i 1934, i "Vester Nørskov" på Venø, hans forældre var Ester og Marinus Olesen.

Ester Olesen er født 1905, som Ester Kirstine Nielsen i Ejstrup, Faster sogn. Hun er datter af husmand Johan Klemen Kristian Nielsen og hustru Kirstine Marie Simonsen, 31 år gl. i Ejstrup.

Marinus Olesen er født 1904 på Venø, som Carl Marinus Olesen, søn af boelsmand og fisker Martin Olesen og hustru Johanne Nielsen, 37 år gl. Venø.

Det menes at Ester og Marinus fik kendskab til hinanden – ved, at Ester som udefrakommende udførte periodiske husgerninger ved det såkaldte Bilmanns hus, nær Marinus Olesens fødehjem.

Flytter fra "Vester Nørskov"

Efter nogle år i "Vester Nørskov", flytter familien til Marinus Olesens fødehjem, som i folkemunde har haft forskellige ejendomsnavne som "Lille Nørskov" - "Ny øster Nørskov" m.fl., ligesom ved folketælling af 1930 er beskrevet som "Ny Østergaard".

I dagligtale var ejendommen bedst kendt efter ejendomsbesidder herved.

Marinus Olesen ved "Lille Nørskov"

Det fortælles, at denne ejendom, samt ejendommen Ny Nørbygård er opført af samme bygmester, efter samme tegning, for nøjagtig indretning af såvel udbygning som beboelsesbygning.

Ejendommen er opført af Martin Olesen, far til Marinus Olesen som herefter opfører hus i Venø kirkeby, som herefter senere bliver overtaget af Marinus Olesen.

Ikke usædvanlig at der iblandt fiskerfamilier forekom generationsskifte af huse og ejendomme.

Ved årene i "Lille Nørskov" drev Marinus Olesen sammen med naboen og fætter, Mads Nielsen i "Øster Nørskov" fiskeri på østfjord, udfør deres ejendomme.

Ved stranden havde de sammen et redskabshus, hvorved måtte ofres megen tid for fiskegarnspleje. Herunder ses redskabshuset med Marinus Olesen og fætter Mads Nielsen stående foran.

Mads Nielsen og Marinus Olesens redskabshus, var det nordligste af flere sådanne redskabshuse ved østfjord

**Mads Nielsen og Marinus Olesen ved deres redskabshus.
Drengen i midten vides ikke bestemt, hvem er.
Ejendommen th. m. mølle, formodes være "Nørskov"**

Familierne flytter fiskerihvervet til Venøby

Eftersom årene gik og fiskerihvervet blev mere tidskrævende med såvel fiskegarn som fiskebåde, samt landbruget ikke gav det fornødne afkast, valgte fiskerfamilierne herfor at lade deres landbrug gå på fremmede hænder, og flyttede herfor til fiskerbeboelse ved Venø kirkeby og Venø By.

I Venø by blev der i 1926 anlagt fiskerihavn, hvorved og omkring fiskerihvervet så nemmere kunne lade sig praktisere.

Brian Olesen – ved sådant blev hans liv

Igennem opvæksårerne indtil konfirmationsalderen, deltog Brian ved forefaldende arbejde ved forældres fiskerivirksomhed.

Efter sin konfirmation, fik han tjenstplads ved landbrug, som var dels på "Nørreriis" og i "Nørskov"

Som tjenstekarl i "Nørskov" blev det i flere omgange til omkring 3½ år.

Ved årene som tjenstekarl på den tid kan med rette kaldes revolutionsår for traktorer, som drivkraft af markredskaber på Venø.

Der var endnu ingen biler eller fast færgeoverfart til Venø. Traktorer blev overført med postbåd.

I Nørskov fik Brian herfor lejlighed for at køre megen traktor, som han satte stor pris på. Traktorkørsel i Nørskov kunne godt være med en del selvopfindsomme træk for markredskaber, som nok ikke alle var lige lovlige, men bare det fungerede så var det i orden, siger Brian.

Et eksempel ved opfindsomhed for fortidens gyllespreder ved Nørskov ses herunder.

Ajleaggregat kunne betjenes fra traktorens førersæde

Ny tid begynder – udenfor Venø

Efter tiden på Nørskov kom Brian en vinter på Staby Efterskole, hvorefter han fik et par tjenestepladser hos kendte landbruger på Staby egnen.

Efter årene som tjenstekarl ved landbrug, blev han så indkaldt som soldat i Viborg.

Efter tjensteår ved landbrug og aftjent værnepligt opstod lyst for at prøve nye udfordringer, hvor han herved søgte tjenste ved DSB.

Da man for optagelses tjenste ved DSB skulle være fyldt 24 år, fordrev han herfor ventetiden med dels en sommerperiode for ansættelse hos en fiskermester ved Flyndersø, hvorved også hans bror Anker var ansat. Fiskerettigheden ved Flynder sø var ind til Hjerl Hede, som var ret belærende på en anden måde end fiskeri i Limfjorden, nævner Brian.

Kom herefter tilbage til Venø, hvor han så i vinterhalvåret tjente til dagen og vejen ved forskelligt daglejerarbejde som ved korntærskning, og andet forefaldende arbejde ved forskellige Venø ejendomme. Daglønnen herfor var 20 kr daglig.

Ligeledes var det sæson for ålestangning, som var dels fra båd og på is. Det var ikke usædvanlig der på en dag kunne stanges op til 10 kg. ål, som herved kunne indbringe en dagløn på 20 kr.

I 1958 blev Brian så optaget til tjenste ved DSB. Han påbegyndte denne tjenste i Hjørring, men har igennem årene haft tjensteophold i mange andre byer.

Hans tjenstetid ved DSB, blev en karrierelang tjenstetid ved bl.a. som togfører, ad alle jernbanestrækninger i Danmark. Ligeledes blev han uddannet som underviser på DSB-skolen, for nyt togpersonale, ligesom han blev tillidrepræsentant for DSB personale i Fredericia afdeling.

Brian er for flere år siden gået på pension, og lever nu sit otium i Fredericia.

Se også de øvrige oplysende sider, som kan klikkes direkte ind til herunder:

[Fiskeriepoken på Venø – gennem 1900-tallet](#)

[Lidt fra Brians gamle fotoalbums](#)

[Et virksomt liv for fiskefamilie på Venø](#)

[Om bundgarnsopsæt, åluser og netfiskeri](#)

[Almene udtræk for livet, ved det virksomme liv](#)

[Martin Olesens erindringer med Krydserkovet 1888 - 1889](#)